

EKSPERT: MON MA MOŻLIWOŚĆ ELASTYCZNEGO TWORZENIA WYMAGAŃ OFFSETOWYCH. "AGENCJA UZBROJENIA WPISUJE SIĘ W TE ROZWIĄZANIA" [DEFENCE24.PL TV]

"Aktualna regulacja offsetowa z 2014 r. jest bardzo elastyczna, daje MON-owi możliwość sformułowania daleko idących wymagań offsetowych (...), z drugiej ma charakter uznaniowy" - mówi w rozmowie z Defence24.pl Filip Seredyński, radca prawny i członek Narodowej Rady Rozwoju. Ekspert mówi też, że ma nadzieję, że stosowanie polityki offsetowej będzie iść w dobrą stronę, czyli pozyskiwania zdolności serwisowych, modernizacyjnych i technologii do wejścia w łańcuchy dostaw oraz wytwarzania własnych produktów. Proponowana przez Prawo i Sprawiedliwość, a koordynująca zakupy offsetowe Agencja Uzbrojenia wpisuje się w obecną sytuację na polskim rynku offsetowym, gdzie brakuje koordynacji między podmiotami, które decydują o wydawaniu środków na badania i o offsecie.

Obowiązujące przepisy dotyczące offsetu są bardzo elastyczne, dzięki czemu Ministerstwo Obrony Narodowej może, z jednej strony, sformułować wymagania niezwykle szczegółowe, głęboko wnikające w treść negocjowanych umów w celu uwzględnienia istotnych interesów bezpieczeństwa państwa - stwierdza w rozmowie z Defence24.pl Filip Seredyński, radca prawny i członek Narodowej Rady Rozwoju. Z drugiej strony, stosowanie tak szczegółowych wymagań przez resort jest uznaniowe.

Dobór szczegółowych kryteriów ofert offsetowych to sprawa prowadzenia polityki ministerialnej w tym zakresie i nie jest to precyzyjnie regulowane prawnie. Zdaniem członka Narodowej Rady Rozwoju trzeba mieć nadzieję, że przyszła polityka ministerstwa będzie ukierunkowana co najmniej na pozyskiwanie zdolności pozwalających na wejście w łańcuchy dostaw firm zagranicznych, serwisowanie i modernizowanie sprzętu, czy też - w najlepszym wypadku - na konstruowanie własnych produktów, bazujących na technologiach pozyskanych w ramach offsetu.

Filip Seredyński kreśli także ogólną sytuację na rynku offsetowym, regulowanym na poziomie Unii Europejskiej i w ramach Porozumienia o Zamówieniach Rządowych (GPA). Wskazuje, że obowiązują dwa trendy dotyczące polityki offsetowej: „W otoczeniu Polski są dwa istotne trendy dotyczące offsetu, po pierwsze, w tym najbliższym, mamy regulacje zakazujące offsetu z wyjątkiem tej bezpośredniej, zbrojeniowej odmiany offsetu" - Rośnie znaczenie rynku świadczeń offsetowych, którego szacunkowa wartość do roku 2021 ma wynosić ok. pół biliona dolarów. Liderem w wykorzystaniu offsetu będą państwa takie jak Arabia Saudyjska i Zjednoczone Emiraty Arabskie, nie związane regulacjami UE, a jednocześnie wydające olbrzymie fundusze na zakupy obronne.

Taka sytuacja ma negatywny wpływ na działalność polskiego przemysłu obronnego, związanego prawem Unii Europejskiej i zapisami wspomnianego porozumienia GPA. Są to tendencje w znacznym stopniu niekorzystne dla polskiej zbrojeniówki. Doszło bowiem do sytuacji, w której polskie przedsiębiorstwa przemysłu zbrojeniowego nie mogą, z przyczyn prawnych, stosować offsetu ekonomicznego, z drugiej strony znaczna część firm zagranicznych, działających w obszarze obronnym, nie jest związana tym prawem. Zdaniem Filipa Seredyńskiego polski przemysł zbrojeniowy na rynku globalnym stoi więc w sytuacji trudniejszej niż część konkurencji.

W tej sytuacji Polska powinna stosować dwojaką politykę. Po pierwsze, uwzględniając obowiązujące przepisy Unii Europejskiej, powinna pozyskiwać technologie niezbędne z punktu widzenia bezpieczeństwa i obronności państwa, technologie dające pełną kontrolę nad wyposażeniem, pozwalające na jego obsługę i serwisowanie - co jest w pełni zgodne z obowiązującym prawem UE. Przedsiębiorstwa krajowe działające w obszarze obronnym doskonale radzą sobie i będą radzić w przypadku prowadzenia prac modernizacyjnych.

Polska powinna kupować zdolności, które są niezbędne do zapewnienia bezpieczeństwa i obronności państwa, czyli te, które służą pełnej kontroli nad sprzętem, serwisowaniu sprzętu, dalszej modernizacji

Filip Seredyński, radca prawny i członek Narodowej Rady Rozwoju w rozmowie z Defence24.pl

Po drugie, w ramach offsetu konieczne jest pozyskiwanie takich technologii, które znajdą dwojakie zastosowanie, będą istotne zarówno z punktu widzenia potrzeb obronnych i bezpieczeństwa Polski, jak też możliwe będzie ich użycie do tworzenia własnych komponentów lub produktów, które będą mogły bądź to wejść w łańcuchy dostawców koncernów zagranicznych, bądź też będą mogły konkurować z produktami zagranicznymi.

Szczególne znaczenie ma ten ostatni aspekt, zwiększający opłacalność ekonomiczną zakupów offsetowych, które częstokroć, z uwagi na niewielką liczbę kupowanego sprzętu i niezbędny warunek zapewnienia im serwisowania w kraju, z czysto ekonomicznego punktu widzenia mogą wydawać się zakupami bardzo drogimi.

W pierwszym obszarze korzystania z offsetu, tym gdzie pozyskuje się zdolności do serwisowania i kontroli nad nim, bardzo często może to się okazać niekorzystne z perspektywy ekonomicznej, gdyż zakupiona partia sprzętu może być zbyt mała, żeby uzyskać wystarczającą rentowność

Filip Seredyński, radca prawny i członek Narodowej Rady Rozwoju w rozmowie z Defence24.pl

Konieczne jest natomiast zapewnienie Polsce możliwości obsługi tego sprzętu. W normalnych

warunkach gospodarczych powiązanie jego ilości z wartością pozyskanych technologii mogłoby prowadzić do wniosku, że nie jest to opłacalne. Stąd pożądane jest wykorzystanie technologii offsetowych na rynkach innych niż obronny.

Ze sprawą zakupów technologii w ramach offsetu związane jest proponowane przez Prawo i Sprawiedliwość powstanie Agencji Uzbrojenia. Radca prawny Filip Seredyński dostrzega ogólną potrzebę koordynacji działań związanych z tą działalnością, realizowanych obecnie przez różne instytucje, wysuwa jednak pytanie, czy nie byłoby korzystniej koordynować działalność istniejących podmiotów. Na pewno jednak konieczne jest podjęcie działań w tym zakresie, gdyż dotychczasowa współpraca pomiędzy instytucjami zajmującymi się offsetem oraz pracami B+R jest pozbawiona synergii. Lepsze koordynowanie działań odpowiednich instytucji pozwoliłoby uniknąć powielania wielu projektów i przyczyniłoby się do oszczędności środków finansowych.

Zdaniem członka Narodowej Rady Rozwoju koordynacja poczynień odpowiednich instytucji, działających w obrębie rynku offsetowego, byłaby bardzo istotna, a Agencja zajmująca się tymi zadaniami mogłaby funkcjonować w nakreślonych tutaj ramach - *"Zapewne bardzo ważne byłoby skoordynowanie tych działań offsetowych, Biura Offsetowego, działań zakupowych realizowanych przez Inspektorat Uzbrojenia i działań wydatków na badania i rozwój, które realizuje w tej chwili NCBiR. I ten pomysł Agencji Uzbrojenia się chyba właśnie w takie rozwiązanie wpisuje."*